

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Socialstyrelsen

Diarienumr: 4.1-45035/2026

Remissvar avseende Socialstyrelsens förslag till kompletterande föreskrifter och allmänna råd om krav för tillstånd att bedriva viss tandvårdsverksamhet

TEV – Tandläkare Egen Verksamhet är en riksförening inom Sveriges Tandläkarförbund och företräder tandläkare med egen verksamhet. Vi representerar cirka 1 000 tandläkare i glesbygd och tätort över hela Sverige.

1. Sammanfattning

TEV delar målsättningen att motverka oseriösa aktörer och säkerställa att privata tandvårdsgivare har tillräcklig insikt i gällande regler. Men krav som kan avgöra om en verksamhet får bedrivas måste vara tydliga, proportionerliga och möjliga att förutse.

Socialstyrelsens förslag räknar upp relevanta rättsområden och beskriver hur kunskaper kan ha förvärvats. Det besvarar däremot inte de centrala frågorna: vilken kunskapsnivå krävs, hur ska erfarenhet vägas mot utbildning och vilka brister ska faktiskt kunna leda till avslag?

Förslaget löser därmed inte den osäkerhet som präglar tillståndsprövningen. Det ger inte heller tillräcklig vägledning för mindre företag eller tandläkare som vill starta sin första klinik.

TEV avstyrker förslaget i dess nuvarande utformning och begär att Socialstyrelsen omarbetar det med tydliga bedömningskriterier, en proportionerlig tillämpning och en konsekvensanalys som tar hänsyn till nyetablering och generationsväxling.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Socialstyrelsen

Diariernr: 4.1-45035/2026

2. Tydliga kriterier krävs för rättssäker prövning

Förslaget anger att företrädare bör ha kunskap om bland annat tandvårdsregler, arbetsrätt, arbetsmiljö, ekonomi och associationsrätt. Däremot framgår inte vilken kunskapsnivå som krävs eller hur IVO ska väga samman utbildning, yrkeserfarenhet och andra meriter.

Det saknas också vägledning om vilka brister som är så allvarliga att de motiverar avslag och när kunskaper i stället kan kompletteras. Detta riskerar att leda till olika bedömningar av likvärdiga sökande och gör det svårt för företagare att på förhand veta om kraven är uppfyllda.

När konsekvensen kan bli att en verksamhet inte får bedrivas är detta en allvarlig brist. Allmänna råd som huvudsakligen räknar upp lagstiftningsområden skapar inte tillräcklig förutsebarhet.

Långvarig och dokumenterad erfarenhet av att bedriva tandvårdsverksamhet måste ges reell betydelse vid prövningen. Motsvarande kunskaper ska kunna visas genom praktisk erfarenhet, utbildning eller en kombination av meriter. Det får inte uppstå ett indirekt krav på formell utbildning när relevant kompetens kan styrkas på annat sätt.

TEV begär att Socialstyrelsen anger konkreta kriterier för tillräcklig insikt och tydliggör hur erfarenhet, utbildning och samlade meriter ska bedömas. Det måste också framgå hur kompletteringsbehov ska hanteras innan avslag övervägs.

3. Insikt får inte förväxlas med specialistkompetens

Det måste skiljas mellan att ha tillräcklig insikt för att leda och ansvara för en tandvårdsverksamhet och att själv besitta detaljerade specialistkunskaper inom varje juridiskt, ekonomiskt och administrativt område.

En vårdgivare ska förstå sitt ansvar, känna till verksamhetens centrala skyldigheter och kunna säkerställa att reglerna följs. Det innebär inte att företagaren personligen måste kunna hantera alla frågor inom exempelvis arbetsrätt, redovisning, bolagsrätt och arbetsmiljö utan sakkunnigt stöd.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Socialstyrelsen

Diarienumr: 4.1-45035/2026

Mindre företag måste kunna organisera sin verksamhet genom att anlita exempelvis redovisningskonsulter, revisorer och jurister. Det personliga ansvaret kvarstår även när specialistuppgifter hanteras externt.

Socialstyrelsen bedömer att extern kompetens inte kan ersätta den insikt som ska provas hos de personer som anges i patientsäkerhetslagen. TEV ifrågasätter inte att myndigheten måste följa lagens ramar, men anser att det måste tydliggöras hur tillgång till extern specialistkompetens kan vägas in i bedömningen av verksamhetens faktiska förmåga att följa reglerna.

Om lagstiftningen hindrar en ändamålsenlig lösning bör regeringen uppmärksammas på behovet av en lagöversyn.

4. Kraven riskerar att hindra nyetablering och förnyring

Socialstyrelsens konsekvensutredning visar att cirka 80 procent av de privata tandvårdsföretagen har noll till fyra anställda. Trots detta ger förslaget ingen tillräckligt konkret vägledning om hur insiktskravet ska tillämpas på mindre verksamheter.

En liten klinik har inte samma administrativa resurser och interna specialistfunktioner som en stor tandvårdskedja. Bedömningen måste därför ta hänsyn till företrädarens faktiska ansvar, verksamhetens komplexitet, dokumenterad erfarenhet och möjligheten att använda extern kompetens.

Problemet är särskilt tydligt för tandläkare som vill starta sin första klinik. Om kraven i praktiken är svåra att uppfylla utan tidigare erfarenhet av att driva tandvårdsföretag riskerar nya företagare att hamna i ett moment 22: de behöver erfarenhet av att driva en klinik för att få möjlighet att starta en klinik.

Socialstyrelsen anger att insikt kan visas genom erfarenhet, utbildning eller en kombination av meriter. Det är positivt, men vägledningen måste också tydliggöra hur en ny företagare utan tidigare erfarenhet som klinikägare kan visa att kravet är uppfyllt. Bedömningen måste göra det möjligt för en ny företagare att visa tillräcklig insikt genom relevanta meriter och kompletterande kunskaper, utan att tidigare erfarenhet som klinikägare i praktiken blir ett förutsättningskrav.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Socialstyrelsen

Diarienumr: 4.1-45035/2026

I TEV:s tidigare remissvar avseende promemorian S2026/01205 har vi redan varnat för att tillståndsplikten kan försvåra nyetableringar och generationsskiften samt påverka investeringar och den långsiktiga kompetensförsörjningen. Det nu aktuella förslaget riskerar att förstärka dessa problem.

Hur ska föryngringen och återväxten i privattandvården säkerställas om nya generationer tandläkare får allt svårare att etablera egna verksamheter?

TEV anser inte att patientsäkerhetskraven ska sänkas. Däremot måste det finnas en tydlig och realistisk väg för seriösa tandläkare att visa tillräcklig insikt genom utbildning, yrkeserfarenhet, kompletterande kunskaper och en ändamålsenlig organisation.

5. Konsekvensutredningen är otillräcklig

Socialstyrelsen bedömer att förslaget inte medför några kostnader eftersom det endast förtydligar befintliga krav. TEV anser att denna slutsats är alltför kategorisk.

Även allmänna råd kan få stor praktisk betydelse när de används vid myndighetsutövning. Om tillämpningen leder till kompletterande utbildning, ökad dokumentation eller behov av extern rådgivning uppstår kostnader. Otydliga krav kan dessutom leda till att planerade etableringar skjuts upp eller inte genomförs.

Konsekvensutredningen behöver därför behandla de faktiska effekterna för små företag, inte enbart utgå från att förslaget formellt inte innebär nya materiella krav. Den bör särskilt analysera risken för etableringshinder, minskade investeringar och försvårade generationsskiften.

Socialstyrelsen bör också följa upp hur IVO tillämpar vägledningen, vilka kompletteringar som begärs och vilka grunder som ligger bakom avslag. Det är nödvändigt för att upptäcka om kraven får oproportionerliga effekter för seriösa vårdgivare.

De kompletterande föreskrifterna föreslås träda i kraft den 15 januari 2027.

Socialstyrelsen bör säkerställa att tydliga bedömningskriterier och praktiska exempel

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Socialstyrelsen

Diarienumr: 4.1-45035/2026

finns tillgängliga före ikraftträdandet. Vårdgivarna måste få en reell möjlighet att förstå hur insiktskravet ska bedömas och vilka underlag som förväntas.

6. TEV:s yrkanden

TEV begär att Socialstyrelsen omarbetar förslaget och:

Tydliggör insiktskravet genom konkreta och förutsebara kriterier för vilken kunskapsnivå som krävs och hur olika meriter ska värderas.

Skiljer mellan insikt och specialistkompetens och klargör hur extern sakkunskap kan vägas in utan att företrädarens personliga ansvar åsidosätts.

Säkerställer en proportionerlig bedömning med hänsyn till företrädarens ansvar, verksamhetens storlek och komplexitet samt dokumenterad erfarenhet.

Säkerställer en realistisk väg till nyetablering så att tandläkare utan tidigare erfarenhet som klinikägare kan visa tillräcklig insikt genom utbildning, yrkeserfarenhet och samlade meriter.

Kompletterar konsekvensutredningen med en analys av kostnader, etableringshinder, investeringar, generationsväxling och förnyring av privattandvården.

Säkerställer en enhetlig tillämpning genom tydlig vägledning och uppföljning av IVO:s bedömningar.

Avslutande synpunkter

Ett tillståndssystem ska skydda patienterna och motverka oseriösa aktörer. Det får inte samtidigt skapa onödiga hinder för seriösa vårdgivare eller försvåra för nästa generation tandläkare att etablera sig.

Patientsäkerhet kräver faktisk kompetens och ansvarstagande – inte otydliga krav som riskerar att stänga ute seriösa företagare.

Från: TEV – Tandläkare Egen Verksamhet

Till: Socialstyrelsen

Diarienumr: 4.1-45035/2026

Vänliga hälsningar TEV – Tandläkare Egen Verksamhet/
Genom ordförande Helena Håkansson Forthmeijer
Brämhult 12 oktober 2026,